

Наше Слowo

PIK LXVII № 21 (3380) ВАРШАВА, 22 ТРАВНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Фото з фейсбук-сторінки гурту

Kalush Orchestra переміг на Євробаченні-2022

Перемога України зараз особливо важлива. Музиканти скористалися нагодою, ризикнули і сказали після свого виступу такі важливі для нас слова: «Допоможіть Маріуполю. Допоможіть „Азовсталі” прямо зараз!»

На національному відборі на Євробачення у лютому 2022 року виграла співачка Аліна Паш, але її дискваліфікували через надання недостовірної інформації про поїздки в анексований Крим. Тож у фіналі представляти Україну відправили гурт Kalush Orchestra, який посів друге місце у відборі. В італійському Турині музиканти виступили з піснею «Стефанія», яку фронтмен групи Олег Псюк присвятив своїй матері Стефанії та всім українським матерям.

Після виступу музиканти зі сцени закликали допомогти Україні, Маріуполю та «Азовсталі». Правилами конкурсу заборонені політичні гасла, але Олег Псюк заявив, що йому байдуже, чи

його дискваліфікують після цих слів. Kalush Orchestra отримав 631 голос від журі і глядачів – це вже третя перемога України у європейському пісенному конкурсі (переможницями були також українські співачки Руслана у 2004-му та Джамала у 2016-му). За правилами конкурсу, Євробачення 2023 року має відбутись в Україні.

Гурт Kalush з'явився у 2019 році, він названий на честь Калуша – невеличкого міста в Івано-Франківській області, звідки родом фронтмен гурту Олег Псюк. Через два роки після створення Kalush музиканти запустили паралельний проєкт Kalush Orchestra – хіп-хоп-гурт, який робить акцент на реп із фольклорними мотивами та укра-

їнською автентикою. Сам Псюк добре впізнаваний за рожевою панамою, яку ніколи не знімає, та буковинським кептарем початку XX століття. Вокаліст та сопілкар гурту – Тимофій Музичук – родом з села на Волині. Фольклорний мотив пісні й соло на сопілці у пісні «Стефанія» з'явилися саме завдяки йому. Мати Тимофія – вчителька бандури у музичній школі, у бабусі був фольклорний ансамбль, а сам він за освітою музикант-фольклорист. Ще один член групи – Килиммен, учасник гурту, який танцює брейкданс у костюмі килима, його називають уособленням духу українських килимів, він не показує свого обличчя. Наступного дня після своєї перемоги Kalush Orchestra

випустив новий кліп на пісню «Стефанія», який знімали у знищених війною Ірпені, Бородянці та Бучі.

Слід підкреслити, що українське журі «Євробачення» потрапило у скандал. Після оголошення результатів голосування глядачів та журі на конкурсі багато хто звернув увагу на те, що думки глядачів та професіоналів кардинально відрізняються. Українці віддали найвищу оцінку 12 балів учаснику конкурсу від Польщі Крістіанові Охману. При цьому українське журі не дало полякам жодного балу. Не дивно, що соцмережі вибухнули негативними коментарями, до них також доєдналися артисти.

ПОГЛЯДИ

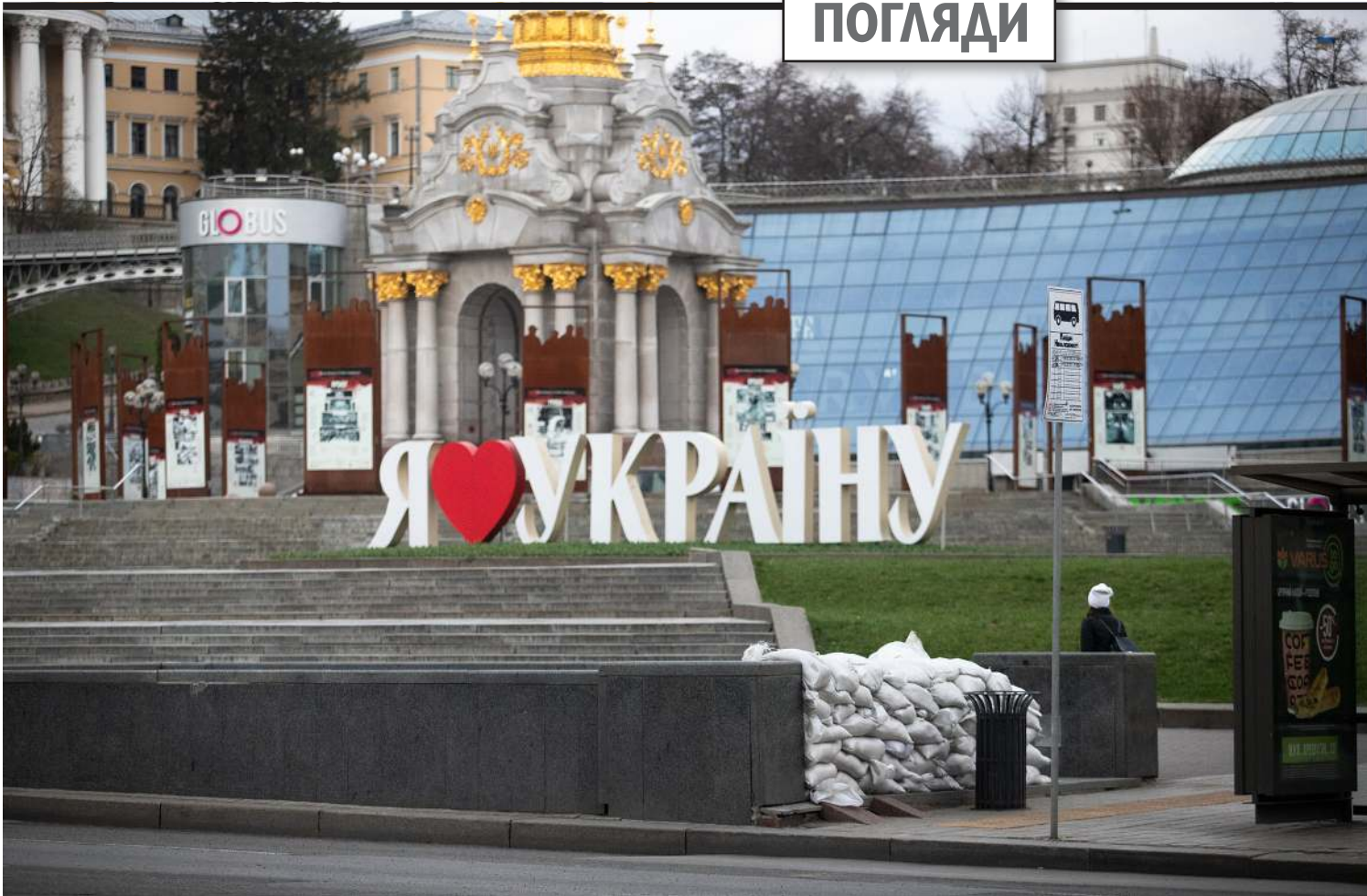

Фото з КМДА

Я їду додому

Як кажуть, у гостях добре, а вдома краще.

З початку повномасштабного вторгнення в Україну я тимчасово виїхала до Польщі. Тоді ще не знала, що це тимчасово, адже на другий день війни по Києву — місту, у якому я живу, — їздили ворожі танки. Вони переїхали чоловіка в автомобілі та стріляли по балконах. Тоді вже була захоплена частина Київської області.

У Польщі нас зустріли дуже дружно та по-родинному — допомогу пропонували незнайомі люди на вулиці, а на кордоні на українців чекали поляки, які самі приїхали на авто, аби надати житло та їжу.

Щодня я майже цілодобово моніторила новини, аби бути у курсі подій. Це тривало 2,5 місяця. Весь цей час я сиділа у польській квартирі й сподівалася на момент, коли зможу повернутися додому. Перша надія з'явилася на початку квітня, коли Збройні сили України звільнили Київську область від російських окупантів. Саме тоді виникло непереборне бажання повернутися додому, але зважаючи на заклики влади

доки не повертатися через мінну небезпеку та залишки диверсантів у регіоні, реалізацію задуму трохи відклала.

На початку травня стало вже надто складно впоратися з емоціями та сумом за домом. Тож остаточно вирішила повернутися. Купити квитки на потяг «Варшава-Київ» виявилось майже неможливо, їх не було ще за кілька тижнів до відправлення, тож вирішила їхати через Перемишль. Але й там виникли проблеми: частина потягів не підходила за часом, а ще частина їхала з довгою пересадкою у Кракові, внаслідок чого дорога до Перемишля з Варшави зайняла б вісім годин. Я засумувала. Та наступного дня на очі натрапила новина від «Укрзалізниці» про запуск нового потягу від Холма до Києва. І тут сталося диво: якраз з Варшави до Холма за пів години до відправлення прибував потяг. Тож недовго думаючи купила квитки й поїхала.

Коли перетинала кордон, телефон почали розривати повідомлення про ракетні удари по залізничних шляхах. Тоді окупанти вдарили по Львівській, Кіровоградській, Закарпатській та

Дніпропетровській областях, ще одну ракету збили під Києвом. Я злякалася. Вже темніло і слід було лягати спати. Я боялася прокинутися від вибухів чи сирени. Та врешті все ж заснула. Ми мали приїхати у столицю близько обіду, аж раптом мене розбудив провідник та сказав, що за 20 хвилин Київ. Я здивувалася, що так довго проспала, а коли глянула на годинник, побачила 7:30 ранку: ми прибули на декілька годин раніше. У вікні я бачила приміську частину столиці, світило сонце, і я відчувала пронизливу ностальгію. Я часто їздила потягом до рідного Миколаєва, і до Києва поверталася також вранці. Тої миті здалося, що це був страшний сон, що їду додому, як раніше, і життя у країні так само мирне та тихе. Втім, реальність швидко нагадала про себе, коли вийшла з вагона і побачила чоловіків з автоматами, які перевіряли документи.

Додому їхала на таксі, оглядаючи знайомі вулиці у вікно. Вони були майже такими, як до війни, не вистачало лише перехожих. Не побачила й заторів — дороги були порожні. Якоїсь миті знову почало здаватися, що все гаразд, як і було колись. Аж раптом, під'їжджаючи до будинку, побачила блокпост та безліч протитанкових їжаків. Біля будинку у крамничці продава-

лася смачна випічка, я завжди заходила туди перед роботою, зайшла і цього разу. Неймовірно зраділа, побачивши продавчиню, з якою завжди спілкувалася перед війною. Якщо раніше раділа лише зустрічі зі знайомою людиною, то тепер — і тому, що вона жива, ціла й не-ушкоджена.

Додому заходити було страшно. Я прожила за кордоном два місяці, періодично відчуваючи провинку й розмірковуючи, що я дарма поїхала з міста. Весь час спілкувалася зі своїм хлопцем, він військовий і рідко буває вдома. Зайшла у під'їзд, почала підійматися сходами, й знову відчувала, наче я з сумками просто повернулася з подорожі. Відчинити двері мені не вдалося, у той момент згадала, що проблеми з ключем виникли ще 24–25 лютого. Тоді я дійсно злякалася: вийшла до магазину за харчами, а відчинити двері не вдалося — погнувся ключ. Пам'ятаю, як стояла на сходах з ключем, який не відкриває квартиру, за вікном вили сирени, а всі мої речі (в тому числі тривожна валіза) знаходились всередині. Ось і зараз — доки я намагалася вирівняти ключ, двері відчинилися зсередини. Переді мною стояв коханий. Я взагалі не очікувала побачити його вдома й одразу кинулася в обійми. Всю дорогу обіцяла собі не плакати при зустрічі, але не втрималася. Ридала довго і сильно, а він заспокоював.

Трохи прийшовши до тями, почала ходити квартирою — почуття були дивними. Здавалося, ніби я нікуди не їхала і весь час була вдома, а паралельно відчувалося, що я дещо відвкла від певних речей. Особливо це стосувалося кухонних меблів: вони здавалися якимись низькими, але це відчуття минуло того ж дня. Запам'яталося ще цвітіння дерев за вікном — їхній аромат та вигляд мене заспокоїли, я любила їх споглядати усі роки, що мешкала в квартирі.

Все знову почало здаватися таким, як і раніше, аж доки не завила перша сирена після мого повернення. Я трохи злякалась, та хлопець заспокоїв. Ввечері ми пішли прогулятися, вже стемніло, але до початку комендантської години ще залишався час. Тоді людей на вулиці майже не було, але й світла у будинках також. Якщо світлілося у трьох вікнах у всій будівлі — це вже було багато.

Як би там не було, попри всю можливу небезпеку — я вдома, і це для мене найголовніше. ■

Валерія ГУРЖИЙ

Продовження з 1 сторінки

Цього року головою журі став український продюсер Вадим Лисиця. Також бали фіналістам виставляли соліст «Пікардійської терції» Андрій Капраль, співачка Ірина Федішин, дири-

гент Андрій Яцків, кінокритик Лук'ян Галкін.

Журі дало 12 балів Великій Британії, 10 — Португалії, 8 — Нідерландам, 7 — Греції, 6 — Швейцарії, 5 — Азербайджану, 4 — Швеції, 3 — Австралії, 2 — Вірменії, 1 — Чехії. Тобто українське журі

також поставило «нуль» Литві та Румунії, що, як і Польща, з перших днів підтримують український народ у війні проти росії. Це особливо обурило українців, що живуть у Польщі.

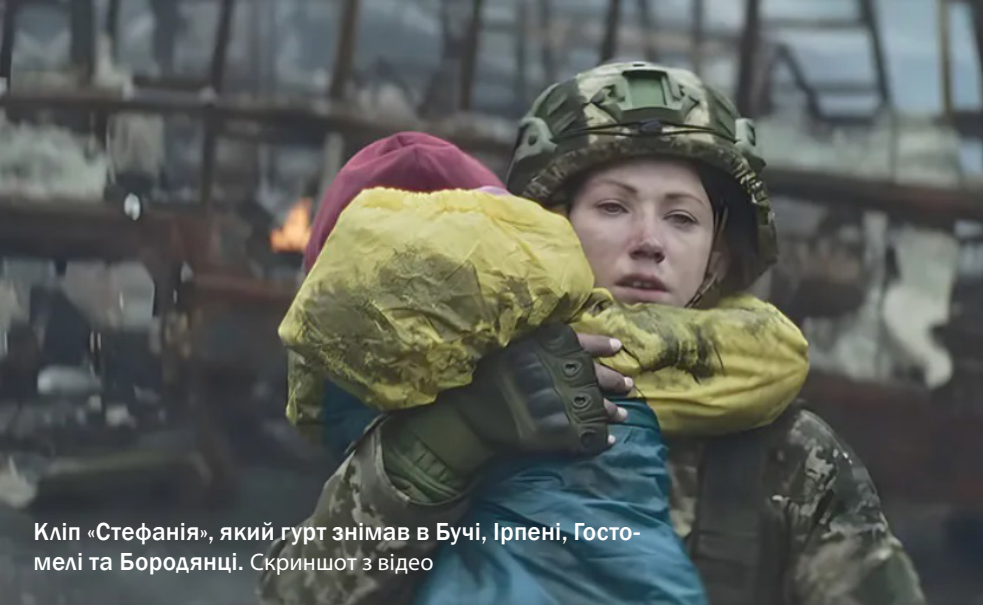
«Я гордий за українців та поляків, які найвищими 12 балами оцінили на взаєм наших виконавців на Євробаченні-2022. Це і є справжня народна оцінка та солідарність України та Польщі. Голос народу завжди матиме більшу вагу, ніж оцінка кількох бюрократів, які увійшли до українського журі Євробачення», — написав на своїй фейсбук-сторінці посол України у Польщі Андрій Дешиця.

Зі свого боку, Мирослава Керик, голова фонду «Наш вибір», зазначила, що Євробачення ніколи не було суто музичним конкурсом.

«Підтримка дружніх країн завжди була важливою. Українське журі цього не зрозуміло і не оцінило польського представника позитивно. Добре, що українські громадяни краще знають культурну дипломатію і дали Польщі та Литві найбільше балів!» — написала на своїй фейсбук-сторінці лідерка фонду.

Польща від усіх журі країн-учасниць отримала 46 балів (14 місце). Зазначимо, що саме Крістіан Охман перед церемонією відкриття «Євробачення-2022» зустрівся з Kalush Orchestra, і хлопці разом на одній з площ у Турині заспівали пісню «Стефанія». Поляк прийшов на зустріч з гуртом із синьо-жовтою стрічкою. І це не єдиний вияв польсько-української солідарності під час Євробачення. Під час оголошення результатів від Польщі ведуча Іда Новаківська, яка була представницею польського журі, мала на сукні синьо-жовту стрічку. Вона розповіла, що поляки дуже поважають «хорообрість і сміливість своїх сусідів». «Слава Україні!» — завершила ведуча свою промову. Представники журі з Литви та Ісландії також висловили солідарність з Україною. Насамкінець можна додати, що українка була й серед чотирьох танцюристок, які супроводжували Крістіана Охмана під час його виступу. Це Катерина Несторова з Києва, яка зараз проживає в Польщі. ■

Редакція

Кліп «Стефанія», який гурт знімав в Бучі, Ірпені, Гостомелі та Бородянці. Скриншот з відео

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

XXXII Лемківський кermеш у Вільхівці

Об'єднання лемків запрошує 21-22 травня на одну з найбільших культурних подій на Лемківщині — «Лемківський кermеш» у Вільхівці. Як зазначають організатори, метою заходу є відтворення та продовження живої традиції лемківського кermешу.

Кermеш — це парафіяльне свято, яке невіддільне від історії даної громади і відбувається протягом століть, скрізь, де є лемки та існують церкви.

«Саме там, на межі культур, зустрічаються представники різних національностей і релігій», — запрошують до участі у святі організатори.

Варшавські автобуси будуть у містах України

Про це 12 травня на своїй фейсбук-сторінці повідомив депутат міської ради Варшави Марек Шольц.

«Чудова новина з самого ранку! Ратуша виконала моє прохання з березневої інтерпеляції і почала передавати вилучені автобуси містам України», — пише депутат міської ради, на власному балконі якого майорить синьо-жовтий прапор. Як додає у повідомленні Марек Шольц, перші п'ять автобусів з Варшави вирушили до Миколаєва. Депутат повідомив теж, що автобуси поїдуть не порожніми — транспорт завантажили гуманітарною допомогою.

У Польщі випустили марку з українським президентом

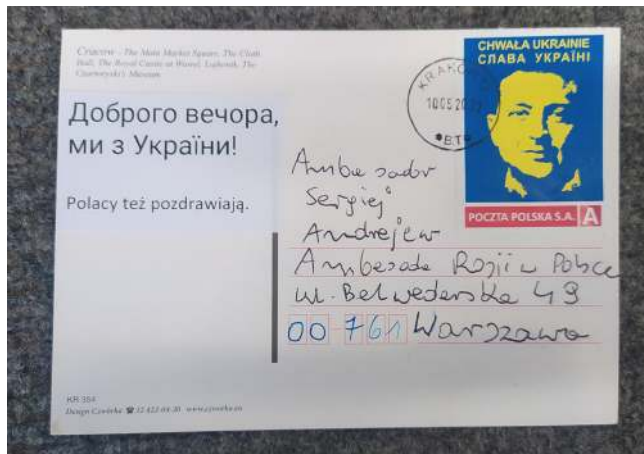

Фото фейсбук-сторінки Лукаша Вантуха (Łukasz Wantuch)

Випустила ці марки Польська пошта в обмеженій кількості: 99 аркушів по 9 марок. Ініціатором випуску марки із зображенням президента України Володимира Зеленського є Лукаш Вантух, депутат краківської міської ради. Як запевняє він на своїй фейсбук-сторінці, марок більше не друкуватимуть. Кожна з них пронумерована та має QR-код.

А щоб ніхто не сумнівався у їхній справжності, депутат приклеїв марку на листівку та надіслав до посольства росії у Варшаві. «Сподіваюся, він (посол — ред.) хоч трохи зіпсує собі сніданок, коли пакунок прибуде до посольства рф», — пише Лукаш Вантух.

Депутат з Кракова додав, що Україна чинить відчайдушний спротив, і значна заслуга у цьому належить президенту Володимирові Зеленському, який «став символом української боротьби за свободу».

Коштує одна марка 500 злотих. Ця ціна буде актуальною лише кілька днів, після чого зросте. Весь вигоди від реалізації марок витратять на придбання гуманітарної допомоги для України.

Лукаш Вантух пише у пості, що планує відвідати Київ та сподівається особисто передати оригінальну марку президенту України та меру Києва. Один конверт із маркою уже був надісланий міському голові Львова. «Вперше за останній час марки йдуть з Польщі до України, а не навпаки», — додав депутат з Кракова.

Про протидію дискримінації меншин у Сеймі

10 травня відбулося онлайн-засідання Комісії національних та етнічних меншин Сейму Польщі. Засідання було присвячене, зокрема, розгляду інформації уповноваженого уряду з питань рівного щодо функціонування антидискримінаційного законодавства в Європейському Союзі, з особливим наголосом на протидії дискримінації національних та етнічних меншин. У засіданні взяли участь, зокрема, українець д-р Григорій Купріянович, який є співголовою Спільної комісії уряду та нацменшин, та один із представників німців у цій же комісії — Бернард Гайда.

Червона фарба перемогла у День перемоги

Фото з фейсбук-сторінки Євромайдан Варшава

Основною новиною, яку висвітлювали 9 травня усі польські медіа, був інцидент з Варшави. Нагадаємо, що саме цього дня у росії відзначають День перемоги над фашистською Німеччиною. російські дипломати у Варшаві теж планували відзначити свято. Але сотні українців заблокували делегації підхід до меморіалу радянських воїнів. У бік дипломатів лунали вигуки «фашисти». Спочатку вони вели словесну перепалку з послом Сергеем Андреевим, а якоїсь миті один з активістів облив посла і всіх росіян довкола рідиною червоного кольору. Але це не всі події з Варшави. Більш анонімною була акція, яка відбулася у варшавському районі Мокотів. Група активістів — громадян Польщі — в закритому житловому комплексі, де мешкають російські дипломати, також облила їхні службові автівки червоною фарбою.

«Бурхливо» було й у Гданську. З нагоди Дня перемоги російський консул Сергей Семенов вирішив покласти вінок на місцевому кладовищі радянських воїнів. І, так само, як і у Варшаві, на дипломата чекала група демонстрантів. Вони тримали антивоєнні транспаранти і скандували російською мовою «Убийцы!» (тобто «вбивці» українською). Як повідомив портал Trojmiasto.pl, під час покладання вінка виникли сутички, а одна з жінок, які супроводжували консула, порвала український прапор з картону.

Наступного дня у поліції повідомили, що частину зібраних у цій справі матеріалів передадуть до прокуратури. Йдеться про завдання тілесних ушкоджень одній з жінок, яка була на цвинтарі.

Натомість у москові 11 травня посольство Польщі залили червоною фарбою. З'явився й відеоролик, на якому видно, як трое чоловіків підходять до будівлі і обливають фасад червоною фарбою. Серед іншого була знищена табличка з польським гербом.

Благодійний концерт у Круклянках

«Україна в вогні — переможемо, і все буде добре» — під таким гаслом у неділю, 1 травня, в церкві св. Йосафата в Круклянках (Вармінсько-Мазурське воєводство) пройшов своєрідний урок історії українського народу. У програмі, складеній керівницею церковного хору Анною Цалкою, вшановано пам'ять Тараса Шевченка, жертв злочинної акції «Вісла» 1947 року та жертв війни в Україні. Анна Цалка в дуже змістовний спосіб передала біль і страждання українського народу від часів нашого великого генія Шевченка до сьогоднішньої страшної війни. Наскільки актуальними здаються слова «Розритої могили», коли йдеться про руйновану щодня нашу неньку Україну! Під звуки бандури пролунала низка патріотичних пісень, які торкнулися сердець присутніх. Родзинкою концерту став прекрасний спів українця Михайла з Мостиськ Львівської області, який внаслідок війни опинився разом з сім'єю в Круклянках та знайшов клаптик рідної батьківщини у місцевій церкві. Під час концерту зібрали кошти, що будуть спрямовані на допомогу дітям-сиротам в українському Яворові.

Олександра ЮРАХ

Прибирали та молилися на могилах воїнів УНР в Любліні

30 квітня українська громада Любліна прибрала та впорядкувала могили воїнів Армії Української Народної Республіки, що знаходяться на православному кладовищі на вулиці Липовій. Про це зазначено на фейсбук-сторінці Українського товариства (УТ) у Любліні, яке очолює д-р Григорій Купріянович. До заходу, який вже багато років організовує УТ, крім місцевих українців долучилися теж друзі-поляки.

Наступного дня, 1 травня, у Провідну неділю (перша неділя після Великодня), біля пам'ятника було відслужено коротку пасхальну панахиду. Молитву очолив о. митр. прот. Андрій Лось. Після цього присутні теж помолилися біля могил покійних членів української громади Любліна, що спочили на цьому кладовищі.

Фото з архіву Українського товариства

Нагадаємо, що сьогодні в кварталі могил воїнів Армії УНР з кількох десятків козацьких хрестів, які були на кладовищі, залишилися тільки тринадцять. У 2001 році на цвинтарі відкрили пам'ятник воїнам Армії УНР.

«Слуга народу» у Польщі

Телеканал Polsat викупив права на виробництво польської версії українського комедійного серіалу «Слуга народу». Про це повідомляє портал wirtualnemedial.pl.

«Слуга народу» — це український комедійний політичний телесеріал виробництва студії «Квартал-95» про обрання президентом України вчителя історії. Головну роль вчителя історії (Василя Голобородька) в серіалі виконав Володимир Зеленський. Серіал став хітом в Україні, завдяки чому Володимир Зеленський здобув неабияку популярність, а згодом, у 2019 році, справді став президентом України.

Після успіху серіалу в Україні зняли також повнометражний фільм.

Наразі не відомі подробиці проекту телеканалу Polsat: хто зіграє головну роль у серіалі та коли запланована дата виходу. Крім того, права на серіал «Слуга народу» придбали також в Естонії та Казахстані.

Нова публікація про Підляшшя

Вийшла друком книжка «Українці на Підляшші. Історія — мова — культура». Про це повідомляє редакція українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою», яка видала публікацію з нагоди 30-річчя існування журналу. Робота вийшла завдяки коштам, наданим Посольством України в Польщі. В ній представлені вибрані статті, які з 1991 року друкувалися на сторінках часопису. Вони показують процес творення основ українського національного руху на Підляшші з 50-х років минулого століття. Важливими також є тексти, які демонструють українське відродження 1980-х років та інституціоналізацію українського життя регіону початку 1990-х років. На хвилі цих подій у 1991 році виник український часопис Підляшшя «Над Бугом і Нарвою».

Редактором книжки та автором багатьох статей є головний редактор «Над Бугом і Нарвою» Юрій Гаврилюк, статті якого знають і читачі нашого тижневика. Окрім того, в книжці подано статті інших авторів, які займаються питанням Підляшшя: д-ра Миколи Рошенка, д-ра Григорія Купріяновича, д-ра Андрія Артем'юка, нашої співпрацівниці з Білостока Людмили Лабович тощо. Особи, зацікавлені книжкою, можуть писати на адресу: nadbuhom@nadbuhom.pl або labowicz.ludmila@gmail.com.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

«У нас був жіночий батальйон»: історія Насті з Бучанського району

Колись в Україні була популярна пісня музиканта Мирослава Венгеля, її приспів «Нашого цвіту – по всьому світу» лунав чи не на кожній народній забаві, починаючи від весілля і закінчуючи днем народження. Чи знав тоді автор, що його слова виявляться пророчими, – питання риторичне. Наразі понад 5 мільйонів громадян виїхали з країни від початку повномасштабної війни, і зараз українці, як ніколи раніше, розкидані по всьому світу. Далеко від дому, від рідних та близьких, люди продовжують жити, творити та допомагати. Розповідаємо історію Анастасії та її родини, яка, як і багато українців, опинилася за кордоном не за власною волею.

*«Я вибігаю, на вулиці ще темно,
у мене над головою літають винищувачі»*

Ранок 24 лютого не мав би відрізнятися від інших – українці поспішали б на роботу, дорогою забігали до улюбленої кав'ярні за свіжою випічкою, а ввечері вигулювали б домашнього улюбленця. Натомість, замість звичних звуків будильника, 21-річна студентка КНУ імені Тараса Шевченка Настя почула вибух.

Дівчина пригадує, що за тиждень до початку війни її не на жарт схвилювала ситуація в країні, зокрема той факт, що окремі авіакомпанії припинили здійснювати посадку в Києві. Зокрема, сестра Насті мала прилетіти в Україну, але неочікувано її перевізник надіслав повідомлення про зміну кінцевої зупинки. Тоді дівчина почала збирати тривожну валізу сестрі та рідним – у рюкзаки та сумки вмістила все необхідне. Собі ж спакувати наплічник не встигла.

Ситуація стала менш напруженою, коли у вказані дати ймовірного нападу (ред. 14 та 16 лютого) була тиша. Врешті-решт, хто б міг уявити, що в ХХІ столітті в центрі Європи на міста полетять балістичні ракети? Водночас, Настя відчувала себе не так, як завжди – вона не могла повноцінно працювати та хвилювалась. Всі переживання виливались у тексти. Напередодні війни матір Анастасії була за кордоном, жінка прилетіла в Київ 23 лютого, лише за кілька годин до початку бомбардування столиці. Звісно, приїзд рідної людини викликав теплі емоції, дівчата привітали її з нещодавнім днем народження, але якесь внутрішнє відчуття не дозволяло святкувати. Була тривога, Настя з мамою потім довго не могли заснути.

«Таке не забувається. Я прокинулася від гучного вибуху і спочатку подумала, що то щось впало на будівництві, яке поруч. Проте, глянувши в месенджер, зрозуміла – це не будівництво... збудила своїх рідних зі словами: „Почалося”.

Я заходила всіх збирати, писала і дзвонила близьким. Тривожні валізки моїх рідних було заздалегідь приготовано. Мені ж довелося бігти через вулицю в мою квартиру. Розхристана, вибігаю, надворі ще темно, у мене над головою літають винищувачі, поблизу чутно гучні вибухи, від яких, здається, здригається вся земля. Люди масово виходили на вулицю – хтось набрав води, хтось знімав гроші в банкоматі, хтось кидав валізу в автівку і їхав. У всьому нашому житловому комплексі ввімкнулося світло, жоден вже не спав».

Від початку повномасштабного вторгнення дівчина разом з рідними тричі переїжджала, але щоразу небезпека наздоганяла родину. Зрештою батько ухвалив рішення вивести своїх дівчат у безпечне місце.

«В перший день війни ми прокинулись від вибухів – це були околиці Києва, а вже звідти поїхали в область. Вирішили зупинитися в селі неподалік Києва, але ми не знали, що воно буде основним полем бойових дій на найближчі дні. Це був Бучанський район, село на Житомирській трасі, якраз між Макаровим та Бучею. Приїхавши туди, ми збагнули, що обрали не найкраще місце, аби тимчасово заховатись... Ми тричі втікали до безпечнішого місця, і тричі нас наздоганяла небезпека».

«Доки ми сиділи в підвалі, бо над будинком літали ракети, я присідала»

Кожен з тих, хто поспіхом пакував тривожний рюкзак, поклав туди щось важливе для себе, і часом у цей пакунок потрапляли і незвичайні речі. Для когось це була книга, сережки від мамі чи улюблені шкарпетки. Ми запитали, що цінне для себе взяла Настя.

«Коли я прибігла до своєї оселі, мала буквально 2 хвилини, щоб покласти щось у наплічник, повимикати світло, замкнути двері і добігти до своїх назад. Довго розмірковувати не було часу. Я взяла у рюкзак найнеобхідніше: зубну щітку, білизну і резинки для

спорту. Ми не мали джгута, і я подумала, що вони можуть його замінити, взяла про всяк випадок.

Це було одним з найкращих моїх рішень, адже ці резинки рятували мене, коли ми сиділи в укритті. Коли я чула вибухи, мені було психологічно складно, тож я брала ці резинки і починала робити з ними присідання. Це допомагало концентрувати увагу на чомусь іншому. Мої рідні трохи кепкували з мене, бо це могло тривати декілька годин поспіль. Тож доки ми сиділи в підвалі, бо над будинком літали ракети, я присідала».

Зараз бабуся Насті вже повернулася до свого будинку – саме тут родина переховувалася від бомбардувань та обстрілів. Село, де мешкала жінка, значно постраждало внаслідок бойових дій. Нещодавно там була знайдена братська могила – там окупанти закопували трупи мирних людей, яких вони вбили. У будинок старенької влучила ракета або ж її уламок. Попри те дядько дівчини вже почав робити там ремонт: розтрощену стіну трохи залатали, а підвір'я прибрали. Настя мріє повернутися додому та обійняти рідних. Наразі з батьком та бабусяю дівчина спілкується через месенджери.

«На „Теслі” довели амуніцію в гарячу точку»

З початку війни Настя доєдналася до лав волонтерів. Спершу дівчина створила свою невеличку команду кібервійськ, та через постійний потік інформації відчула моральне виснаження. Після цього наша героїня вирішила надавати допомогу конкретним людям. Настя займалася пошуком ліків. Відбувалося це наступним чином: дізнавалися чийсь запит про допомогу, а після починався справжній квест, щоб дістати необхідне та знайти тих, хто доставить медикаменти. Крім медичного забезпечення, Анастасія займалася і збором амуніції: берців, флісових костюмів, сумок, аптечек, – а також продуктів та засобів особистої гігієни.

«Ми з дівчатами організували збір коштів, і потім закуповували необхідне. Мене щиро дивувало те, які в нас люди, як відчайдушно всі прагнуть допомогти. Ми шукали спорядження для хлопців, які були в гарячій точці, та людей, які б відвезли туди потрібні речі, виявилось знайти ще важче. Врешті з'явилися сміливці – вони відвезли туди все необхідне на "Теслі". Я вірю в те, що ми переможемо, бо кожен з нас за єднання, ми не байдужі до горя одне одного».

Настя пригадує шлях родини до мирного неба. Тимчасовим прихистком обрали Іспанію. Важливим пунктом стало маленьке місто на заході країни – Чернівці, адже саме там жінки переходили кордон «Україна-Румунія». Втім, перед цим вони зупинилися на ночівлю не один раз. Дівчина тепло згадує про господарів з Буковини, які привітно їх прийняли. У Румунії

родина зустріла неймовірно чуйних людей: коли ті бачили українські номери на автомобілі, то підходили, аби висловити свою підтримку та солідарність.

«Ми виїжджали суто жіночим складом»

Першого дня повномасштабного вторгнення росії до України з Київської області виїхали тисячі жінок з дітьми. Потяги були переповнені, а автівки на дорогах спричинили масові затори. На кордонах з Польщею, Румунією та Молдовою багатьом українкам доводилося чекати по декілька діб, щоб перетнути лінію розмежування. Тут сім'ї прощалися зі своїми чоловіками. Насті з родиною це також торкнулося – рішення про виїзд ухвалив батько. Чоловік не міг спокійно працювати, постійно відчуваючи, що його сім'я в небезпеці.

«Ми виїжджали жіночим складом, мали такий собі жіночий батальйон. Перетинали кордон з Румунією на трьох автівках, в черзі чекали добу. В першому авто була я з мамою та сестрами, а ще наш пес Пенні. В другому автомобілі їхала сім'я татогового кума, а в третьому – діти їхніх знайомих. Батьки цих дітей залишилися в Україні, а їх вирішили відвезти до Іспанії, тож нашим завданням було безпечно їх доправити.

На кордоні «Україна-Румунія» було дуже складно емоційно – ми обіймалися з нашими чоловіками, наче востаннє. Всі плакали. І ми, і вони. Тато мені наказав «не розкисать», тож я так і робила... Ми з ним схожі, обидвоє не вміємо виражати любов, завжди то виходить якось кострубато. Але він сказав, що я відповідальна, маю не нити, не розкисати і робити все, що він делегує. Я і роблю. Виконую наказ».

В Румунії Настя зустрілась з іспанцями, які приїхали, щоб доправити родину до фінального пункту подорожі. Дівчина згадує, що спілкування з іноземцями налагодилося з перших слів, ті були люб'язними й щирими. Втім, перед тим нашу героїню спіткала ще одна пригода. Вона не встигла взяти закордонний паспорт, коли тікала від російських авіанальотів, тож на перетині кордону «Румунія-Угорщина» довелося оформлювати тимчасові документи – це потребувало додаткового часу. Загалом шлях дівчат до Іспанії тривав чотири дні.

«Десь у Франції наважились увімкнути українські пісні»

За статистикою ООН, з України через війну виїхало понад 5 мільйонів громадян – переважно це жінки, діти та люди похилого віку. Тисячі українців зараз мешкають у Польщі, Франції, Італії, США та інших країнах. Настя з сім'єю тимчасово живе в Іспанії.

«Зараз ми вже у безпечному місці, але психологічно дуже складно. Всі хочуть додому та сімейного затишку, але це розкіш, яка зараз нам недоступна. Ми не могли слухати музику під час повітряних тривог чи перетину кордону, але десь у Франції наважились увімкнути українські пісні. Створили патріотичний плейліст і волали на всю гучність „Червону калину” або пісні Скрибіна. Соля (молодша сестра – ред.) теж співала, і на словах: „Люди ми тільки тоді, як дуже сильно любимо” – розплакалась».

Як би там не було, Настя не втрачає оптимізму. Доки батько волонтерить у рідному Києві, дівчина вже розмірковує, як повертатиметься додому. Вона мріє погуляти вулицями столиці, а ще обов'язково зайти до улюблених місцевих кав'ярень на бранч з друзями, говорити з рідними про все на світі, досхочу обійматися і просто вдихати повітря вільного міста на повні груди. Молодша сестра Анастасії з мамою, ймовірно, довше залишатимуться у безпечному місці: будинок родини постраждав від обстрілів, тож, аби не травмувати психіку дівчинки, сім'я схилиється до такого рішення.

Вже майже 80 днів Україна бореться за свободу та мир для всієї Європи. Тисячі мирних мешканців, серед них діти та жінки, було вбито російськими окупантами. В братських могилах поховані десятки, сотні людей на Київщині – таким чином окупанти прагнули приховати злочини, вчинені ними стосовно мирного населення. Мільйони українських родин були вимушені розлучитися через російське вторгнення. Та попри страшну статистику смертей, щодня Україна виборює власне право бути вільною і незалежною країною. Сьогодні вона стала щитом на захисті всієї Європи. ■

Тетяна СЕМАКОВСЬКА
Фото з архіву героїні статті

УКРАЇНА

ПУЛЬС
УКРАЇНИ

Життя під окупацією

У перший день агресії російські війська атакували Україну з півночі, сходу та півдня. Колони, що рушили з Криму, швидко досягли Херсона й окупували більшу частину області. До сьогодні росіяни контролюють дев'яносто п'ять відсотків території Херсонської області. Решта п'ять відсотків – це близько десятка сіл у північній частині області. Вони розташовані безпосередньо у прифронтовій зоні, де щодня ведеться обстріл з артилерії.

Село Краснівка Херсонської області – практично на кордоні з Миколаївською областю. В одному з перших будинків на в'їзді зліва досі добре видно сліди присутності росіян. Скільки їх тут проживало, невідомо. У дворі та у будинку можна побачити зелені картонні пакети з-під сухпайка. У кімнатах матраци, підвіконня заставлені різними предметами.

– росіяни ховалися в цих підвалах біля будинків, бо коли наша артилерія стріляла, то це було найбезпечніше місце. Тим більше, що всі ці будівлі зводили ще німці – це була німецька колонія, – розповідає прес-офіцерка ЗСУ Карина.

Втеча на інвалідному візочку

Сусіднє село Свободне захопили одночасно з Краснівкою, десь 13 березня. Більшість мешканців втекли від росіян, але не всі одразу. Галина пробула з чоловіком десять днів під російською окупацією.

– Спочатку увійшли три БТри, де було близько 30 бійців, а потім приїхали машини, – розповідає жінка. – Обходили будинки. Вони зайшли у двір і сказали, що нас визволятимуть. Я запитала: від кого? У нас все гаразд, нас не треба звільняти.

Спочатку мешканці пересувалися селом, але «визволителі» невдовзі наказали їм залишатися в хатах і не виходити. Через вікно люди спостерігали, як селом проїжджають російські танки. Пізніше росіяни змусили українців носити білі пов'язки на рукавах. За їхню відсутність погрожували розстрілом. Вони зайняли незаселені будинки і поставили у дворах транспорт.

росіяни також почали швидко грабувати оселі. Але найгірше було, коли вони напились (або були під наркотиками), і почали стріляти. Ситуація все погіршувалася, і вони вирішили втекти, каже Галина.

– Ми протрималися днів десять, а потім втекли, бо сказали, що зберуть усіх у селі і приведуть сюди ДНР і ЛНР. О 4 ранку ми взяли собаку і вийшли через сади.

Їхня втеча була нелегкою, оскільки чоловік Галини – людина з обмеженими можливостями і користується інвалідним візком. Вона йшла через поля, а він на візку поїхав ґрунтовою дорогою. Вони повернулися додому через десять днів після того, як до села ввійшли українські воїни.

Чоловік під'їжджає до нас на інвалідному візку і починає розповідати про українських бійців, які стоять неподалік.

– Тихо, нікому не кажи, де наші і де окопи копають, – сварить його Галина.

Опікунка будинків і собак

Упродовж окупації в селі залишилось дуже мало людей. Лариса не втекла, а лишилась доглядати будинки тих, хто виїхав. Наша розмова відбувається під гавкіт собак. Під час окупації Галина годувала двадцятьох сусідських псів. Вона сама не змогла піти, адже має старих й хворих батьків, яких потрібно доглядати. Каже, не мала вибору, і коли вона вимовляє ці слова, починає плакати.

Наступного дня до них прийшли росіяни, наказали принести документи і прочитати, що в них написано.

– Я кажу: «Лариса»... народилася...

«Реєстрація?!» – перебиває їхній офіцер.

Пізніше вони самі розпитували її чоловіка, і не тільки тут:

«Гроші, золото, валюта, наркотики є?»

– А мій чоловік: «Навіщо нам такі речі з собою?»

росіяни сказали жителям, що прийшли звільнити їх від «бендерівців».

– А я їх питаю: а де вони з нами? А той відповідає, що ловлять тих, хто ходить по лісах.

Але це був лише початок. Пізніше росіяни приставили рушницю до голови Лариси і навіть стріляли в неї.

– Якби я не пройшла через інші двері, можливо, була би вже мертва. Він прийшов нападінку чи під наркотиками. Попросив тютюну, мій чоловік дав, я винесла йому газету. Сидів і розмовляв з чоловіком на лавці. Врешті мій чоловік пішов у стайню, а я пішла додому, і він почав стріляти в повітря. Розпалюю піч і чую: бух-бац, і так п'ять разів. А я думаю, чи він не убив Льоньку. На щастя, наші двері залізні. Одна куля пробила стіну, друга пройшла крізь замок, – розповідає збентежена Лариса.

Фото автора статті

Коли росіянин вистрілив, вона вибігла з дому і нервово закричала на нього:

«Що ти вчинив, адже ми з тобою були добрі?!»

«І я добрий до вас», – відповів він злобно, маючи на увазі, що він її не вбив.

Згодом прийшли забрати свою машину, стару «Ладу Ниву».

«Відкрийте гараж. Заведіть машину».

– А палива у нас не було, і коли почалося, ми відкрутили колесо, бо стали відбирати машини, – продовжує Лариса.

Наче цього було замало, до їхнього будинку на «Жигулях» під'їхав російський солдат, який вкрав автівку у їхнього родича в сусідній Краснівці. Лариса каже, що можна написати книжку про те, що тут трапилось і що робили росіяни.

– Вирвали ціле вікно, щоб потрапити до батьківської хати. Матері 88 років, а батькові 95. Вони сказали, що перевіряють, чи там хтось не ховається.

російські солдати були погано екіпіровані і не мали чого їсти.

– Вони спалили половину дров в одному будинку за ніч. Батьківська кухня ще ніколи не бачила нічого подібного.

Лариса не витримала, коли побачила, що з комори забрали 80 банок.

– Хто виніс банки?! – вигукнула вона. А росіян було десь 30, і всі мовчали. Жінка сказала, що дасть пляшку, якщо покажуть, хто це зробив.

Але Ларисі заборонили заходити до льоху, і вона переконана, що росіяни тримали там полонених. Одного разу в селі знаходилося 15 російських БТРів і стільки ж камазів. Все позначено буквами «Z». Селом прокотилися і росіяни, і кадирівці. Були й бійці з так званої Донецької Народної Республіки. Один із офіцерів, який прийшов до неї додому, був з-під Донецька.

– Мав значок росгвардії. Звали його Толік і прізвисько «Старий». Я дала йому 50 грам горілки і сказала, щоб він не приходив до нас. А мій чоловік, як побачив, ледь не захлинувся слиною, бо напередодні йому виповнилося 66 років, і я не дала йому пити, а дала росіянину.

Ми чекали, коли наші виженуть росіян

Навколо села росіяни встановили міні-пастки. А в самому селі шукали дівчат.

– Вони якось зайшли до нашої сусідки у двір і там стріляли. Ми злякалися, що її вбили, але, на щастя, її вже не було в селі, – розповідає Лариса.

Селяни чекали, доки українські військові виженуть росіян. Багато людей, які втекли з окупованих росіянами сіл Херсонської області, виїхали не дуже далеко, іноді всього за 10-15 кілометрів – саме стільки до місцевостей, які контролюють українські військові.

– Вони сподівались, що зможуть швидко повернутися, – пояснює Лариса.

Нарешті дочекались звільнення. Українські солдати витіснили звідси росіян 30 березня. Мешканці почали повертатися і зараз наводять лад у своїх будинках. Однак багато з них все ще чекають. Вони просто хочуть, щоб українська армія звільнила їхню землю, навіть якщо домівки будуть зруйновані. Аби лиш там не було росіян. ■

Петро АНДРУСЕЧКО,
Херсонська область

Америка виділяє 40 млрд доларів Україні. Палата представників США схвалила пакет допомоги, який передбачає підтримку України на загальну суму близько 40 мільярдів доларів. Президент Джоозф Байден надслав запит до Конгресу на 33 млрд доларів, але законодавці вирішили додатково виділити ще 3,4 млрд на військову допомогу і 3,4 млрд на гуманітарні питання. Також з попередньо передбачених 33 мільярдів 20,4 млрд направляється як військова допомога, 8,5 млрд – як економічна допомога і 3 млрд – на розв'язання гуманітарних питань і проблем глобальної продовольчої безпеки. Нагадаємо, президент США Джо Байден підписав 9 травня закон про ленд-ліз. Це означає, що військова допомога тепер надходитиме Україні набагато швидше, адже закон усуває бюрократичні перешкоди. Крім того, список зброї, що надається, буде значно розширений.

Дружини захисників Маріуполя, які перебувають на «Азовсталі», звернулися до папи римського Франциска з проханням допомогти евакуювати українських військових. Катерина Прокопенко та Юлія Федосюк побували на зустрічі, що тривала близько п'яти хвилин, наприкінці його загальної аудієнції на Площі святого Петра. Жінки просили його поспілкуватися з путіним, щоб той відпустив їхніх чоловіків. Також вони розповіли папі про поранених солдатів та їхні важкі рани, непоховані тіла та нестачу їжі, води та ліків на заводі. Папа Франциск сказав, що зробить усе можливе і молитиметься за них. Перед цим повідомлялося, що папа просив про зустріч з президентом рф, але відповіді не отримав.

НАТО: «Війна росії в Україні йде не так, як планувала москва». Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг заявив журналістам, що наступ росії на Донбасі застопорився, і Україна може виграти війну. Про це пише «The Guardian». Столтенберг зазначає, що лише деякі військові аналітики до початку війни передбачали такий результат. Заява генсека відбулася одразу після того, як Фінляндія та Швеція заявили про подання заявки на вступ до НАТО. Обидві країни раніше дотримувалися жорсткої політики нейтралітету і неприєднання до Альянсу після закінчення Другої світової війни. НАТО і Сполучені Штати заявили, що вони впевнені, що обидві країни будуть прийняті до альянсу.

Замість здобуття адміністративних кордонів Донецької області, росія зосередиться на захопленні Сєвєродонецька. Про це повідомляють аналітики американського Інституту дослідження війни (ISW). росіяни продовжать спроби оточити Сєвєродонецьк та Лисичанськ, принаймні з півдня, можливо, зосередившись на тому, щоб перерізати останню автомагістраль, що сполучає Сєвєродонецьк та Лисичанськ із рештою території України. За прогнозом ISW, росіяни остаточно покинуть позиції біля Харкова.

У Києві з понеділка, 16 травня, громадський транспорт столиці працює довше. Також повертається плата за проїзд. Про це повідомляє міська адміністрація. Метрополітен працюватиме із 06:00 до 22:00, а наземний громадський транспорт із 06:00 до 22:30. Із 16 травня відновлює роботу електронна система оплати проїзду у громадському транспорті.

«24 лютого 2022 року місто зробило проїзд у метро та наземному громадському транспорті безкоштовним для евакуації мешканців із Києва. Поїздки на транспортних картах були збережені, а QR-квитки – „заморожені“, – зазначили у міській адміністрації.

Підготувала редакція

ІНТЕРВ'Ю

«Найвищий пріоритет - підтримка людей»

Польський мільярдер Рафал Бжоска відправив до України рекордну кількість гуманітарної допомоги

Понад десятиліття тому на вулицях Польщі почали з'являтися поштові скриньки з наліпками InPost. Спочатку це були поодинокі шафи, навколо яких точилися дискусії поміж перехожими. Ніхто, напевно, не розумів їхнього призначення. Зараз же вони приймають 36 відсотків усіх посилок на території Польщі. Попри вартість установки в 20 тисяч доларів, їхня кількість зросла до 11734 в Польщі, 1100 в Британії та кількох сотень в Італії. В січні Амстердамська фондова біржа оцінила вартість компанії в 9,7 мільярда доларів. Частку засновника оцінили в 1,1 мільярда доларів. Її власник – 45-річний Рафал Бжоска. В Україні підприємець – суперзірка. І посприяла цьому війна, а точніше – роль Бжоски в ній. Наприкінці квітня на телебаченні та у соціальних мережах прокотилася хвиля новин про бізнесмена. З Польщі до Харкова Бжоска з дружиною Оленою Менсах відправили 34 вагони гуманітарної допомоги. Це найбільший вантаж, що надіслали приватні особи, а не держава. 500 тонн гуманітарної допомоги назвали «Конвой польських сердець». До Харкова доправили найнеобхідніше: ліки, воду, спальні мішки, ковдри, рис, консерви, борошно та інше.

Ви пам'ятаєте ранок 24 лютого? Що в вашому житті змінив цей день?

Ніколи не забуду ранок 24 лютого. Інформація про те, що росія напала на Україну, була холодним душем, який миттєво змінив не лише мої, а й пріоритети багатьох колег по бізнесу. Треба бути людиною, позбавленою почуттів, щоб байдуже пройти повз таку ситуацію, сісти за письмовий стіл і нормально вести бізнес. Для мене було очевидно, що найвищим пріоритетом має бути підтримка людей, які зараз обороняють світ.

Чому, на вашу думку, росія напала на Україну? Що вас найбільше шокувало за час війни?

Приголомшило, що світ дозволив, аби у XXI столітті відбувалися такі речі, як у Бучі чи в Ірпені. Незрозуміло, як у гонитві за наживою притупилася світова пильність щодо політики росії. Не збагну, як можна побачити цих мертвих немовлят чи обстріляні пологові будинки, а потім сісти за стіл – приготувати еспресо, відкоркувати пляшку хорошого вина і сказати «Все як завжди». Це ті речі, які після Другої світової війни мали залишитися лише жакливим спогадом і ніколи не повернутись. Та це відбувається просто за нашим кордоном, на кордоні Європейського Союзу – вчора, сьогодні, завтра, тут і зараз. Я б не зміг зараз сидіти і пасивно планувати подальше розсилання пакетів для посилок у Європі, забувши про Україну.

Ви відвідували Україну? Якщо так, то які ваші враження? Чи маєте рідних, друзів чи колег з України?

Мій друг-українець, з яким я нещодавно працював, зараз боронить свою державу. Він сказав мені, що намагається зробити захисний щит з капота старої автівки. Це божевілля, відчай, безпорадність, і це не можна ігнорувати.

Ваша цитата: «Україна воює за нас». Що це означає? На чому ґрунтується переконання, що путін про-

Фото з фейсбук-сторінки героя статті

довжуватиме нападати, і наступною мішенню стане Польща?

Останні тижні показали, що мрії про побудову «російського світу» навколо росії – це не просто погрози. Якщо світ не охолодить її імперіалістичні амбіції, то путін прагнучим здійснити абсурдну мрію про повернення Радянського Союзу. Це також випробувальний момент і для нас, бо хоч Польща має складну історію, та один урок засвоїла добре: солідарність працює. Ми маємо підтримувати наших сусідів і братів, адже саме вони сьогодні протистоять ворожим загарбникам на передовій. А ворог не планує зупинитися на Україні.

Чому обраний напрям допомоги – це надання гуманітарної допомоги, а не, наприклад, перерахування коштів на озброєння бійців?

Якщо хочеш допомогти, то маєш запитати себе – для чого я це роблю? І в заходах, які проводить InPost, і в тих, які я проводжу приватно зі своєю дружиною Оленою Менсах, ми зосереджуємось на наданні допомоги конкретним людям, які цього потребують. Треба пам'ятати, що під час війни найбільше страждають люди, і їм потрібна рука допомоги. Ми працюємо у двох сферах: з одного боку, відправляємо транспортні засоби та колони з гуманітарною допомогою до тих регіонів України, що потребують цього найбільше. Туди, куди майже не надходить допомога. Спочатку передавали вантажівками до Західної та Центральної України, а останнім часом користуємося залізничним перевезенням до Харкова. Моя дружина Олена Менсах також організовує допомогу з перспективою на майбутнє. Сьогодні в Польщі мешкає близько двох мільйонів українців, переважно жінки та діти. Олена відкрила для них освітній центр у Варшаві.

Чи траплялися якісь перешкоди для збору та доставки 34 вагонів гуманітарної допомоги?

Оперативні питання не стали для нас викликом, оскільки InPost має ідеальне сполучення. Складним було забезпечити безпеку такого великого транспорту в районі, де наразі тривають військові дії. Тому ми обрали залізницю. Вирішили, що це найбезпечніший засіб пересування. Деталі проекту тримали в секреті. Їх знала лише невелика група працівників.

Чи всі вагони було успішно доставлено до пункту призначення? Чому вирішили відправити саме до Харкова?

Тоді харківський напрямок був одним з найнебезпечніших. Допомога надходила дуже рідко. Тому конвой гуманітарної допомоги, що дістався Харкова, виявився надзвичайно корисним.

Чому вантаж назвали «Конвоем польських сердець»?

Коли знайомі підприємці дізналися про мій задум надіслати гуманітарний вантаж до України, багато з них долучилися до допомоги. Власним коштом купували речі, які ми змогли додати до конвою. Це надзвичайно надихає. Проте найбільшою підтримкою та рушієм цього задуму стала моя дружина. Завдяки її відданості справі колони, яка досягла Харкова, набула таких чималих розмірів.

Ірина ШЕВЧЕНКО

Як допомагати біженцям?

У Вроцлаві пройшов круглий стіл

Як допомагати і полегшити перебування у Польщі біженців не лише з України? Це було темою дводенної зустрічі, що відбувалася у Вроцлаві 8 і 9 травня. Її результатом стала «біла книга» підказок та порад, а рекомендації будуть передані президенту та прем'єр-міністру РП.

Над «білою книгою» працювало понад 120 експертів – представників органів самоврядування з усієї Польщі, активістів та членів 40 громадських організацій, профспілкових діячів, представників бізнесу та науки.

– Щоб краще впоратися з новою ситуацією, нам потрібні відповідні нормативно-правові акти та фінансування з іноземного та державного бюджетів. Круглий стіл не виділяє та не надає пріоритету конкретній категорії. Це місце зустрічі рівноправних людей, які хочуть висловити свою думку, – сказав Яцек Сутрик, мер Вроцлава.

8 травня: нарада робочих груп

У неділю, 8 травня, експерти працювали у робочих групах, які стосувалися конкретних категорій: соціальна інтеграція та громадська діяльність; ринок праці та економіка; житло; освіта та наука; фінанси та законодавство; безпека та кібербезпека; охорона здоров'я та соціальна допомога; підтримка України.

– Оскільки перші емоції від допомоги вже вщухли, то необхідні системні рішення. Усі групи важливі, тому що наша система соціальних послуг потребує корекції, – каже Едвін Бендик з Фонду ім. Стефана Баторія.

На фото – мер Вроцлава Яцек Сутрик

Раніше, протягом двох тижнів, експерти обмінювалися ідеями та досвідом у режимі онлайн, щоб у Вроцлаві зібрати ідеї та обговорити їх.

– Під час спілкування у робочій групі мені вдалося висловити свої зауваження, що вплине на остаточні висновки, які буде записано у «білій книзі», – каже голова фонду «Наш вибір» Мирослава Керик, яка працювала в групі, присвяченій ринку праці та економіки.

Учасники наголошували на необхідності вивчення польської мови та організації нових місць у школах.

– Перш за все, ми маємо забезпечити підтримку та інтеграцію не лише дітей, які входять до польської освітньої системи, а й тих, хто навчається онлайн і в межах української освітньої системи, – каже віцепрезидентка Сопоту Магдалена Чаржинська-Яхім. У чотирьох початкових школах цього міста вже є пів тисячі українських учнів.

Зі свого боку роботодавці наголошували на потребі вдосконалення системи підтвердження кваліфікації працівників та вивченні ними польської мови.

9 травня: круглий стіл

Наступного дня рекомендації, які були розроблені попередніми, представили меншій групі. На круглий стіл прибули гості з усієї Польщі, а також з України. Був також представник президента РП і нижньосілезький воєвода.

– Важливими виявились не лише актуальні теми, але й ті, що порушили питання майбутньої відбудови України. Вже слід розпочинати переговори щодо процесу реконструкції та пошук фінансів на це, – зауважила Євгенія Кулеба, представниця міської ради Києва.

Чим більше ми допомагатимемо Україні, тим швидше війні настане кінець

Що кожен із нас у Польщі зможе зробити для закінчення війни в Україні?

Президент Володимир Зеленський закликає світову громадськість бойкотувати купівлю російських товарів, а найголовніше – нафти та газу. Однак й усі ми на щодень можемо докластися до наближення перемоги. Достатньо оминати компанії, що дають поживу режимові путіна, платять внески до державного бюджету росії. Про свій досвід допомоги розповідає український волонтер у Польщі Мирослав Петрига.

Бойкот мереж Leroy Merlin i Auchan

Почалося все з повідомлень у медіа про те, що світові корпорації через війну рф проти України виходять із російського ринку. Але, на жаль, там залишилися працювати мережі магазинів Leroy Merlin i Auchan. Міністр закордонних справ рф Сергей Лавров висловив своє велике задоволення з цього приводу. Це нас розлютило. Потім ми знайшли статистичні дані стосовно держбюджету рф, згідно з якими, обидві фірми – другі за кількістю виплачених коштів.

Спочатку бойкотувати їх почали одиниці. Згодом я шукав підтримки серед людей, які опікувалися могилами воїнів УНР на варшавській Волі; запросив до участі в ініціативі мережі крамниць українських активістів, обіцяв передати афіші, банери про протест, долучив список адрес маркетів згаданих двох фірм у Варшаві. Лідери громади – Юрій Рейт, Мирослав Скірка, Анджей Шептицький – однозначно мене під-

тримали. Також я із радістю помітив, що такою ж була реакція багатьох моїх польських друзів, інформацію про акцію почали активно поширювати у соцмережах. Тоді я зв'язався з лідерами аналогічної загальнопольської ініціативи, аби разом організовувати протести.

Із цього почалася наша спільна робота – до заходів кожного разу долучалися кілька десятків учасників. Ми приходили до магазинів, розповідали покупцям про бойкот і закликали їх робити покупки в інших місцях. Ми також пропонували їм квитки на громадський транспорт, аби вони поїхали й купили необхідні речі деінде. Акції протесту відбулися у 20 містах Польщі. Окрім цього, ми надсилали громадські звернення керівникам Leroy Merlin i Auchan із закликами до звільнення з посад.

На другий чи третій день війни я отримав смс-повідомлення від Ольги Пасічник про те, що росіяни бомбардували місто Рівне, тому там негайно потрібна медична допомога. Я оголосив у соцмережах збір ко-

штів для України – потрібно було 5000 злотих на купівлю ліків. Майже одразу мені подзвонив друг і сказав: «Я дам тобі цю суму». Упродовж наступних двох днів я зібрав загалом 10 000 злотих пожертв. Ще одні мої приятелі займалися самими закупівлями – вони привезли дві машини, до самого даху набиті медикаментами. Усе це ми передали Ользі Пасічник. Але акція не припинилася – увесь час ми отримували гроші від благодійників.

Згодом надійшов запит щодо взуття та генераторів для військових. Так, взуття мій друг запропонував нам продати за половину від початкової ціни, яка становила 250 злотих.

Таким чином, невеликим коштом наша допомога Україні стовідсотково задовольняла у перші дні війни потреби замовників. Наприклад, я дзвоню товаришу і кажу – нам треба ще 50 пар взуття, а він мені говорить, що, окрім них, за зниженими цінами можна взяти ще одяг з військового складу.

На нашому банківському рахунку тим часом було вже 40 тисяч злотих. Так ми і працюємо від лютого – із польськими та українськими друзями.

Наші плани на майбутнє – домовитися з великим виробником гігієнічних засобів про поставки в Україну. Цей новий проєкт докорінно змінює масштаб наших заходів.

Мій син Микола також є учасником громадського руху «Стоп для газу та нафти із росії». Їхня акція отримала підтримку в Євросоюзі.

Варто згадати і про те, що ми не забуваємо про біженців із України, які зараз опинилися в Польщі. Ми разом із Романом Реваковичем влаштували в місті Єнджеїв, що неподалік Кракова, святкування Великодня для кількох сотень українців. Всю підготовку взяв на себе місцевий міський голова. На святкову літургію ми запросили священника з Коломиї.

Одного разу ми зустріли літню жінку, яка сказала, що не може допомогти грошима, але пропонує, наприклад, взяти у біженців постіль, випрати її і віддати чисту наступного дня. Як бачимо, кожен допомагає, чим може. Війна рано чи пізно закінчиться. ■

Орест ЛОПАТА
Фото з архіву героя статті

→ – Важливим є бажання інтегрувати, а не асимілювати, – сказав Мирослав Скірка, голова Об'єднання українців у Польщі. – Ніхто не має досвіду з таким унікальним явищем, яким є мільйони біженців, але це може стати початком плідної польсько-української співпраці на громадському і державному рівнях.

– Треба мати ясний розум і спробувати уявити, якою буде освітня система та медична допомога у Польщі за кілька років. І, власне, про це була дискусія, – підсумував політик і експерт зі східних справ Павел Коваль.

Віталій Кличко виступив у «Залі сторіччя»

З учасниками круглого столу також вийшов на зв'язок мер Києва – Віталій Кличко, який подякував за допомогу.

– Ніхто не знає, скільки триватиме ця безглузда війна. Але ми знаємо одне: ми її виграємо. Тому що ми відстоюємо права людини, свободу слова в засобах масової інформації та всі інші демократичні і фундаментальні цінності, які є основоположними в Європі, – сказав він.

Не лише біженці з України

Надзвичайно потужним був виступ міського голови Міхалова Марка Назарка, який нагадав, що війна в Україні спричинила ще одну кризу біженців на польсько-білоруському кордоні. Розповідав про людей, які сидять по пояс у воді, в болоті, і коли їх витягнеш через сім годин – то треба розрізати їм одяг. А потім цих людей серед ночі перекидають через паркан у лісі за колючий дріт. – Це справді відбувається

в Польщі. Тому, оскільки рівноправне ставлення до всіх біженців – це вже забагато, я прошу вас не переслідувати хоча б наших мешканців за допомогу цим людям, – додав він.

Підведення підсумків дводенних заходів

До «білої книги» будуть включені наступні рекомендації:

- програма фінансової підтримки підприємств у створенні нових робочих місць;
- постійний моніторинг попиту на роботу в окремих галузях;
- створення програми масового та швидкого вивчення польської мови;
- фінансування з державного бюджету фактичних витрат на навчання українських учнів;
- адаптація під житло наявних незаселених будинків;
- зміни у фінансуванні житлової політики;
- збільшення фінансування Національного фонду здоров'я (NFZ) пропорційно до кількості біженців у певному воєводстві;
- спрощення процедур для соціальних працівників;
- запровадження стандартів захисту дітей, психологічної підтримки та профілактики психічного здоров'я;

- термінове отримання європейських коштів для допомоги біженцям;
- можливість податкової знижки для неурядових організацій та запровадження можливості вирахування 1% в податках CIT на користь недержавних організацій;
- моніторинг та протидія проявам дезінформації і поширенню мови ворожнечі;
- налагодження партнерства між європейськими та українськими містами задля їхньої реконструкції. ■

Єва ВАПЛЯК
Фото надано урядом міста Вроцлав

Війна и мир

Наголовок асоціює ся з великим російським письменником Львом Толстойом. Путін хыбаль ей не читал, бо мішат поняття, темряву зове дньом, а з війном приходит обдарувати мирну Україну «руським миром». Сьвіт призерат ся як «руський мир» змінят українськы міста в цмонтері. Українці не ждали такого, перед адовым русським миром боронят ся од 2014 рока. Крім росиян, путіновского мира никто в себе не хоче. Сьвіт довго удавал, же нич злого ся не діє, на очы прозріл аж 24 лютого 2022 рока, бо мирна Україна скрутила голову брехні «руського миру». Лем росияне в геноциді Українців видят миротворну війскову операцію, котра боронит росиян и Українців перед фашистами. Вільний Сьвіт російську війскову операцію в Україні отверто зове війном, а росію агресором.

Гнеска юж хыбаль лем росияне вірят, же русське військо на Україну вносить мир, а не війну. Цілий цивілізований сьвіт (путін росію виписал з нього) видит як русське військо нищит українськы міста и села, забиват невинных люди, не щадит ани діти, жен ци нахылених віком. Росияне боят ся, бо не знають одкале українське військо до них стрілять. «Миротворяще» русське військо нищит шпыталі, бібліотеки, театры, церкви и університеты, не щадит ани дітинячых садочків ци гуманітарных конвоїв. Не повинни сме ся тому чудувати, прецін з аду іншого миру принести не можна. Солдаты «руського мира» боят ся, же не лем невидимы для них українськы воякы, але и видимы сьвідкове української історії, церковной и народної культури, адже істинна України може їх забити. Можна было бы повісти, же од 1939 рока нич ся не змінило, бо несучы «руський мир», нечемні ся поводят, забивают мирян и грабують українськы магазини, мешканя и хыжы. Путіновскы танкісты стріляють до каждой сільской хыжы, аджи до особовых авт. На очах вільного сьвіта танкамы їх розіжджають, роблять тото само, што колиси Красная Армія и німецькы нацисты.

Крім самых Українців, хыбаль мало хто вірил, же Україна так долго буде протистояти москальскі навалі. Сьвіт не може ся начудувати, же тілко молодых Українців вертат в Україну, жебы боронити ей свободы. Цілий сьвіт видит, же: *Ще не вмерла України, ні слава, ні воля...* не сут порожніма словами, за то аджи неукраїнці зачынають торжественно сьпівати гимн самостійной України. Моє серце од давна юж радуєть и іншы сьпіванкы, котрыма Українці загравають ся до бою о свободу и справжній мир. Роблять нима тото само, што Владислав Броневский вершом *Bagnet na broń*. В вересні 1939 рока бесідувал, же кров мож проливати не лем з груди, але и з верша ци пісні. Українці вказують, же пісньом справді мож ся боронити перед наступом варварів.

В добі Помаранчевої революції в 2008 році Гринджоли з Івано-Франківська голосили сьвітовы, же: *Разом нас багато, нас не подолати...* Юж товды на цілий сьвіт з України лунало голосне «Ні» для брехні и махінації. Гнеска тоты слова зас сут двигнены на прапоры, бо Українці сут сьвідомы, же джерелом силы єст єдніст народу. Ясно вказали путіновы, же Україна не єст російсьом, цілий вільний сьвіт видит, же стала ся «Швайцарийом Сходу», а жыють в ній українськомовны и російськомовны Українці. Росії и цілому сьвітови вказують, же не сут худобом

(*быдлом ци козлами*), а гордыма дівками и сынами самостійной України и мова їх не розєднує. Од 24 лютого пророчы слова пісні Помаранчевої революції жыють в душах більшоости Українців. Ту никто юж на нич не жде, бо справді: *Зараз чи ніколи, годі чекати*, аджи з закордону Українці вертають захищати Неньку Україну. Сьвіт призерат ся тому з отвореном гамбом, бо выдит потоки молодых люди, вертаючых и стаючых під зброю. Путін хыбаль дубельтово шкодує, же так мужны воякы нигда юж не засилят русской армії, а идут воювати з його війском. Тепер до старой сьпіванкы додано лем декілька важливых слів: *Вірино! — Так! Можемо! — Так! Знаю, переможемо! — Так! Так!* Жебы не лем на Україні была зрозуміла, Гринджоли з Івано-Франківська співають ей и по-англицькы.

В 2014 році на Майдані лунали и нашы карпацкы мелодії. Новы майдановы сьпіванкы, же там, де барикада стояла, заміст смольной сосны горіла и палала шына, мішок и бензин, або горіла бочка, при котрій грів ся мирний український нарід. На тоту саму лемківську мелодію склали ишы іншу пісню, о палаючій бочці и сідачій при ній дівчині, котра змерзненых оборонців української свободы частувала горячом гарбатом або кавом. Того рока на тоту саму нашу мелодію Українці склали нову сьпіванку, тепер горять в ній танкы и БТРи. Третю версію лемківської *Горіла сосна, палала сьпіват «Бортничанка»* — ансамбль палацу культури «Дарниця» міста Києва (може дахто походить з нашого Бортного и зато «Бортничанка»). На жаль, до гнеска не стало ся так, як в єдні заповідано, ани Янукович, ани беркутівці не пішли під народний суд, не мушу додавати, же перед трибуналом тіж не стояли. Єдна, закарпацка пісня пішла на цілий сьвіт яко реквем Небесной Сотні.

Слів пісні *Пливе кача* не треба было міняти, написал їх Василь Гренджа-Донський, поет з Закарпаття. Верш *Пливе кача* перший раз напечатаний был в 1923 році в поетичні збірці *Квіти з терньом*. Сьвіт до серця прийняв го в 2014 році, коли то стал ся прощальным гимном Небесной Сотні и слезы вытискал. Написаний был для пошанування памяти Січовых Стрільців, погыблых в борбі з Мадярами під Хустом в часі I Сьвітової війны. *Пливе кача*, яко реквем Небесной Сотні, переповнений материнським больом, армії жен міцнішше імає за серце, торгати струны людських душ, бо молоды хлопці воювали озброєны лем шчом, о свободу слова воювали лем словом. Василь Гренджа в словах запер біль неєдной матере, котра, попри спокійній Тисі, хотіла мирні жыти зо своіма

дітми. Терпіли неімовірні, бо синів родили для крашой будучности, для жытя, а не для варварской смерти. Автором музыки пісні, гнеска барз добри знаной в цілым сьвіті яко реквем київского Майдану, хыбаль тіж єст жытель Закарпацкой Руси. Дезидерий Задор — пяніста, диригент і композитор — перший раз яко сьпіванку *Пливе кача* напечатал в 1944 році в збірці *Народних пісень підкарпатських русинів*. В 2014 році знал ей юж цілий сьвіт. Гвошля до желізного репертуару не лем українських ансамбли, гнеска зас чуєме ей за часто. Сьвіт вслухує ся в ей слова и мелодію, не може выйти з дива, же з так великом шаном місцеве населєня виходит на посьлідню стрічу погыблым героям и кільометрами вздовж дороги колінчыть перед нима.

Війна в Україні одобрала неєдно жытя, але и дала жытя неєдні сьпіванці, котра огріват серця и души, додає сил.

Мало хто хыбаль не чул пісньні о байрактарі — пастуху баранів зо сходу несучых Україні «руський мир», приходячых на українську землю для «восстановления великой страны», адже воскресіня СССР. Україна аджи має Байрактар NEWS, в котрым шыдерчым сьміхом бе по окупантах и їхніх вожджах.

Війну, яка в 2014 році пришла з Россії в Україну, Скрыбін трафні назвал непростеном и нежданом старом суком (*Сука війна*). В іншій сьпіванці голосит, же:

Прийшла біда на нашу землю люде, в яку рік тому ще не вірив ніхто, пускає в землю кров, стискає груди. Одним війна, а іншим АТО (...)

Але Українці як мурашки, по крупинці будують спільний дім. Маленькі, сірі, але нас дуже багато, ніхто не вижєне нас з рідної землі.

Біда зібрала нас до купи як ніколи, навчила відрізняти рідне і чуже. Ми знов себе заповідали. Слава Богу, так має бути, свій до свого по своє. Ми сильні, мудрі, талановиті люде і своїм інтелектом кормимо весь світ. Не бійся модним і просунутим бути, чим більше мудрих — менше шансів ворогів.

Але Українці як мурашки, по крупинці будують спільний дім. Маленькі, сірі, але нас дуже багато, ніхто не вижєне нас з рідної землі. Але Українці як мурашки, ми можем більше, ніж думають самі, не помагайте нам, але і не заважайте, ми краще знаєм як жити у сім'ї.

Не кожен може добре воювати і часом краще буде ніж бронезелет під зомбом ящика країну захищати розумним словом через інтернет. Ми робим своє, рямніше ти і нотбуки, не гірше ніж ми плям хліб і ковбасу, і цілий світ про це давно би мав почути. Так зробим так, щоби нарешті він почув.

Що Українці як мурашки, по крупинці будують спільний дім, маленькі, сірі, але нас дуже багато, ніхто не вижєне нас з рідної землі, але Українці як мурашки, ми можем більше, ніж думають самі, не помагайте нам, але і не заважайте, ми краще знаєм як жити у сім'ї.

До його слів гнеска нич не треба додавати, вшытко ясне єст як сонце. Гнеска, кед видиме гнешні українськы міста, находячы ся в огні адового «руського мира», неєдному серце кровавит, а біль не дає очы заперти. Никому не

хоче ся спати, бо жыти ся хоче. То нич, же студено, же мороз аж до шпикю кости проникає, Українці надійні ждуть справжньої яри и справжнього мира як ніколи перше. Кед слухам того роду пісньні як *Буде весна* Макса Барскиха, вірю, же Українців нич не гломит, аджи пропастьний «руський мир» не прожєне їх з рідной землі. Вірю, же юж никого не поженут на Сибір. Даколи дахто може піде сьлідом своїх предків и перейде ей цілу так як зробил то Colin Thubron и описал в книжці *Po Syberii*. Українці зєднали ся, адже разом подолають и поженут ворога там, одкале пришол. Оборонцям допомагає аджи природа, бороздит ім аджи генерал Мороз, а сикориха не боїт ся українського вояка и на його лиці глядєт сала.

Гнешня Україна выбиват сой вигляд на шырокий сьвіт, бо очы цілого сьвіта смотрят днес на Україну. Видиме, же каждый Українець єст президентом свого його клаптика державы и боронит го, так як може. За тото вшытко ниско поклонити ся хочу Українцям, они аджи стару пословицю переробили. Нова бесідує, же моя хата стоїт не з края, а всьди, де єст Україна, ціла Україна, як долга и шырока, єст їхньом хыжом.

Кед виджу, як варварско и безпардоново нищєны сут українськы міста, великий жаль человека огортат, але кед посмотрю на люди, котры вшытко, крім жытя, стратили, а фурт сут горды и мужні боронять свого, розумію, як треба своє любити. Аджи краса їх міста «руським миром» в румовиско обернена, не підтинат їхніх крыл, незмінні вірят в перемогу, бо на Бога ся надіють. Вказують, же тото о чім Шабля зо сцєны сьпівала (*Братя Українці — Гимн обороны України*) жыє не лем в словах. Тоты самы слова міцнішше звучат кед Юрій Городецький сьпіват їх з-за керівниці авта и во військовим уніформі: *Любі мої діти, мила мамо і тату, я їду на війноньку, нашу землю захищати. Не плачте за мною, якщо в полі згину, все віддам за любов неньку, нашу Україну. Єднаймося братя в цю лиху годину, нехай ворог знає: Ми за Україну. Богу душу нашу віддамо єдину, за нашу землю — сьвященну Україну. Ми за тії степи, за ліси і гори, за лани широкі, за Чорнеє Море, за Небесную Сотню, за Тараса брата, за нашу свободу, ми поборолі ката. З нами сьвята віра, з нами Бог и правда, і ми проти того, щоб брат ішов на брата. А як що війною, тоді начувайтесь: Нас ніщо не зупинить. Слава Україні!*

Марш української армії в годині огненної пробы (в котрій згорит солома и вшытко, што не походить од добра) торжественнішше звучуть. Гнеска Українці справді з високо піднесеном головом можуть сьпівати:

Зродились мы з великой години, з пожеж війни і з полум'я вогнів. Плекав нас біль за долю України, зростив нас біль і лютє на ворогів. Ми йдемо в бій переможним ходом. Тверді, міцні, незламні, мов граніт, бо плач не дав нікому ще свободи. Хто борець, той здобуває світ. Велику суть для усіх єдину наш гордий клич народові несе, вітчизні будь ти вірний без упину, нам Україна вище понад все! Веде нас в бій героїв наших слава, для нас закон найвищий — то наказ. Соборна українська є держава. Она на вік, від Сяну по Кавказ! ■

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Історія

Історичний
календар
травень

4 травня 1889 р. у Києві народилася Марія Тессейр-Донець (1889–1974), оперна співачка та педагогиня, професорка Київської консерваторії. Виконала партії в операх «Тарас Бульба», «Утоплена» та «Різдвяна ніч» Миколи Лисенка, «Іван Сусанін» Глінки та «Ріголетто» Верді.

Фото з Вікіпедії

З п'яти років дівчинку вчили грати на скрипці, а згодом вона співала у церковному хорі. Музичну освіту Марія Тессейр здобула в музично-драматичній школі Миколи Лисенка, де її вчителем вокалу був відомий тенор Олександр Мишуга. Потім був Віденський університет музики та Міланська консерваторія.

1914-го Марія Тессейр дебютувала в опері Доницетті «Дон Паскуале» в театрі міста Пйомбіно (Італія). Партію Норіни вона успішно виконувала дванадцять разів, за що отримала від міського муніципалітету золоту медаль. Водночас з'явилася перспектива виступати в Німечці, але Перша світова війна завадила цим планам.

Після повернення до Києва Марія Тессейр була солісткою Київської опери, викладала в Київській консерваторії. Вона створила свою вокальну школу, засновану на традиціях італійського та українського співу. Серед її учнів були Раїса Колесник, Віолетта Вотріна, легенда української опери — Євгенія Мірошніченко.

«Вона завжди усміхалася, була доброзичливою, — описувала Марію Тессейр Євгенія Мірошніченко, — та коли сердилася — ставало дуже неприємно. Переривала урок, іноді сама розчиняла двері — і в коридор летіли спочатку ноти, потім — ти. Це означало, що з непідготовленим домашнім завданням, із невивченим текстом і творами у клас прийти не маєш права. Однак це було дуже рідко. Ми всі її так широко любили, що намагалися не засмучувати».

Її чоловіка Михайла Донця — соліста Київської опери, народного артиста УРСР було заарештовано у червні 1941-го. Співробітники НКВС (народний комісаріат внутрішніх справ СРСР) забрали його прямо з роботи, додому

він так і не повернувся. Марія намагуючись дізнатись хоч щось про місце знаходження чоловіка, залишилася в окупованому нацистами Києві. За це її у 1943-му кинули за ґрати комуністи, які повернулися до міста. Лише завдяки особистому втручанню Микити Хрушова артистці вдалося уникнути заслання.

Після війни її, як дружину «ворога народу» позбавили житла, натомість влада виділила їй квартиру в підвалі будинку письменників «Роліт». Тут колишня оперна дівка прожила 15 років. У 1955-му їй вдалося дізнатися, що чоловік був розстріляний у київській катівні НКВС у липні 1941-го.

17 травня 1908 р. у селі Северинівка на Вінниччині народилася Валентина Драбата (1908–1983), педагогиня, дисидентка, активістка правозахисного руху.

Протягом 1960–70-х передруковувала і поширювала самвидавну літературу. Писала листи до ЦК КПРС та в інші державні парторгани про незадовільний стан української мови, культури, шкільництва в Україні. Брала участь у різноманітних заходах щодо захисту мови, культури, духовності українського народу. За що була на «обліку» в КДБ (комітет державної безпеки СРСР).

18 січня 1965 року Валентина Драбата у листі до редакції газети «Літературна Україна» написала: «11 січня

Фото з сайту УІНП

випроводжали в останню путь нашого видатного і улюбленого поета-лірика Володимира Сосюру. Я теж була на кладовищі і слухала прощальні промови над його труною. А потім взяла до рук траурний номер «Літературної України» та й очам своїм не повірила. Як там обскувано, так обкромсано, що навряд чи залишено хоч третину... З тексту викинуто майже всі словесні новотвори Малишка, навіть пристрасне Сосюрине «Любіть Україну», за яке у свій час він гірко поплатився. Що, і тепер у цьому хочуть відшукати націоналізм? Чому ж ніхто не закидає в націоналізмі, скажімо, Сергею Михалкову, який пише:

Оголошення вироку
(Шахтинська справа)

Фото з Вікіпедії

«Мы тогда лишь вольно дышим, когда речь родную слышим, речь на русском языке». Чому ми так боїмося відстоювати право на рідну нам мову? Чому й зараз ми нею так нехтуємо?! Кому і для чого потрібне це зубожіння духу народного?»

1967-го відбувалося вшанування пам'яті Тараса Шевченка, організоване українською інтелігенцією. «Розпочався імпровізований літературний вечір, — згадував один із організаторів акції лікар Микола Плахотнюк. — Один за одним виходять студенти і, не називаючи себе, читають вірші Тараса Шевченка, Василя Симоненка, Володимира Сосюри. На сходах постаменту — студент театрального інституту Володимир Коляда. Він талановито прочитав кілька поезій класиків української літератури. Завершує поезією Володимира Сосюри «Юнакові». У цю мить міліція почала хапати людей, зненацька, і запихати у міліцейську машину.... Досить хутко колона вишикувалась і рушила. У перших лавах колони йшли Оксана Мешко, Тетяна Цимбал, Валентина Драбата, Олександр Сергієнко... На Банковій, тодішній Орджонікідзе, назустріч нам вийшли поливальні машини, спрямовуючи на колону потужні струмені води, але колона не злякалася і не розсіялася...».

Радіостанція «Голос Америки» використовувала матеріали Валентини Драбати у передачах про Україну. У 1970-х, після масових арештів української інтелігенції, вона відвідувала сім'ї репресованих, допомагала їм грошима.

1983-го трагічно загинула. Її тіло знайшли біля будинку. За офіційною версією — начебто випала з балкона. Хоча друзі вважають, що до загибелі Валентини Драбати долучилися агенти КДБ.

18 травня 1928 р. у Москві почалося судове засідання по «Шахтинській справі» — першому політичному процесу проти інженерно-технічних фахівців.

Під час квітневого Пленуму ЦК КП(б)У 1928-го було озвучено тезу про економічну контрреволюцію «старих» фахівців, аби перекласти на них від-

повідальність за аварії та катастрофи на виробництві, що ставали наслідком форсованої індустріалізації.

Процес, організований Об'єднаним державним політичним управлінням (ОДПУ) та вищим партійним керівництвом СРСР, розпочався 18 травня в Москві і тривав до 6 липня. Арешти у цій справі відбувалися протягом літа 1927-го спочатку у Шахтинському, а потім в інших районах Донбасу. Невеличке селище Шахти (нині — в Ростовській області Росії) могло опинитися в центрі уваги каральних органів через страйк і маніфестацію місцевих шахтарів, невдоволених умовами праці, ще 1923 року.

Слідство нібито розкрило розгалужену контрреволюційну організацію, яка займалася диверсіями та шкідництвом на шахтах. За це начебто отримувала гроші в іноземних банках.

Офіційним обвинувачам допомагали 42 громадських, хід процесу широко висвітлювався журналістами. А демонстрації трудящих вимагали суворого покарання злочинцям.

За вироками у шкідництві, шпигунстві, навіть, прямій підготовці до інтервенції західних країн були засуджені 53 фахівці, з них 11 — до смертної кари (п'ятьох розстріляли, іншим пом'якнули вироки).

Повністю сфабрикована «Шахтинська справа» стала певним шаблоном для подальшої роботи радянських каральних органів з псевдо-контрреволюційними організаціями. Серед людей виникла атмосфера недовіри й ненависті до інженерів. У таємній довідці Московського міського комітету ВКП(б) «Про настрої у зв'язку з розкриттям контрреволюційної змови в Донбасі» йшлося про таке: «Усі товариші вимагають щодо контрреволюціонерів найсуворіших заходів... На арматурному заводі... говорять: «Треба половину всіх спеців перестріляти... Безпартійні робітники вимагають не менш суворих заходів: «Мало голови повідрипати їм», «вішати їх, контрреволюціонерів, треба», «інженерів треба розстрілювати без суду».

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

ПІДТРИМАЙ РЕМОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

КУЛЬТУРА

Благодійний концерт у Гіжицьку

Артисти з Польщі та України 7 травня виступили у Гіжицьку на організованому Мазурським відділом Об'єднання українців у Польщі благодійному концерті для України.

«Потреба солідарності — постійна і незмінна від початку війни в Україні», — говорив, відкриваючи концерт, Іван Пік, голова Мазурського відділу ОУП. Він повідомив також, що кошти з концерту будуть передані тим, хто страждає від російської агресії в Україні. Голова подякував усім, хто постійно докладає зусиль, щоб допомагати біженцям тут, на місці, та організувати транспорту гуманітарної допомоги в Україну. «Сподіваюсь, що цей новий досвід зміцнить стосунки наших народів та дозволить повірити у краще майбутнє і прихід миру в Україну», — відзначав голова.

Концерт відкрив хор Мазурського відділу ОУП «Камертон», презентуючи публіці пісні на слова творів Тараса Шевченка: «Думи мої», «Молитва» та

Валентина Сезон

«Заповіт». Після цього своїм особистим досвідом війни поділилась киянка, науковиця Валентина Сезон. У її виконанні публіка почула також авторський вірш. Чергові поетичні твори та пісні представив хор «Вирій» з Гданська, учасниками якого є представники української громади у Польщі. Мистецтво хорового співу презентував і польський хор Santabile, який діє при Гіжицькому центрі культури. Крім цього, у сольних виступах публіка могла почу-

Вікторія Петюк

Мілош Гживінський

ти зразки класичної музики, виконані на скрипці, сопілці, піано та кларнеті (виконавці: Ольга Піддубник, Вікторія

Петюк, Мілош Гживінський, В'ячеслав Лук'янчук).

Серед почесних гостей заходу був єпарх Ольштинсько-Гданської єпархії УГКЦ владика Аркадій Трохановський. Після концерту у своєму слові він наголосив на цінності миру, можливості вільного розвитку людини і життя без війни та ненависті. «На це все має право Україна — незалежна держава, та кожен українець», — підкреслив владика. Він також подякував усім у Польщі — звичайним людям, установам, представникам влади — за відкриття своїх дверей перед тими, хто мусив втікати від війни. Оскільки в Україні другої неділі травня відзначають День матері, єпарх передав теплі вітання і слова визнання для усіх українських жінок, які, особливо нині, є «берегинями життя». «Вірю, що Україна переможе, а ми всі будемо творити велику українську сім'ю», — сказав владика, звертаючись до представників громади. Зі свого боку, гіжицький староста Мірослав Джаджевський зауважив, що серед трагічних повідомлень з України трапляються і такі, де видно, як люди у формі співають пісні. На його думку, це показує, наскільки важливою є музика у житті українського народу. «Сподіваюся, що музика з нашого концерту потрапить до захисників України, які водночас є й захисниками нашої свободи», — відзначав староста. Серед почесних гостей заходу був також бургомістр Гіжицька Войцех Івашкевич. Він запевнив присутніх у давній солідарності з Україною, що страждає та воює з ворогом: «Для нас, гіжиччан, Україна — це не тільки сусіди. Це тісні, понад двадцятирічні зв'язки, це наші близькі, друзі, а часто — навіть родини. Хочу запевнити, що ми, гіжиччани, будемо з вами до самого кінця, тобто до перемоги України», — говорив бургомістр.

Як повідомили організатори, в межах заходу вдалося зібрати понад 6 тис. злотих і пролунали плани щодо наступних внесків. ■

Свято дитячої творчості

Після дворічної перерви до Гіжицька повернулося Свято дитячої творчості. Захід у місцевому Центрі культури 7 травня організував Мазурський відділ Об'єднання українців у Польщі (ОУП).

До вимушеної паузи у заході, який був започаткований ще у 1997 році, призвела пандемія. А тепер молоді українці знов змогли вийти на сцену, змушуючи публіку аплодувати. Серед артистів були учні з пунктів навчання української мови у Гіжицьку, Банях-Мазурських, Венгожеві, Круклянках, Позезджі, Видмінах та Доброму Місті. З сольною програмою виступили Амелія Куштала та Ігор Гайдаш. Концерт завершив виступ хору «Феліксінки». Родзинкою свята став виступ дітей з України, які, втікаючи від війни, потрапили до Гіжицька. Вони подарували публіці, зокрема, сучасний танець та популярну останнім часом у вико-

нанні лідера гурту «Бумбокс» Андрія Хливиюка народну пісню «Червона калина». Крім цього, у виконанні учасників свята можна було почути твори Тараса Шевченка, побачити програму, присвячену польсько-українській солідарності тощо. У творчому репертуарі молодих артистів переважали патріотичні твори, присвячені Україні, її незалежності та красі. Кожен з учасників свята, напевно, бажав собі, щоб проспівані тут рядки «Буде мир над Україною!» якнайшвидше стали дійсністю.

Закриваючи захід, голова Мазурського відділу ОУП Іван Пік подякував усім артистам і їхнім опікунам за працю і запросив на частування та ін-

Учні з Круклянок і Позезджа

теграційну зустріч. Кожен з учасників також отримав від організаторів подарунок. Голова відділу повідомив, що цього разу перед заходом відбувалися майстер-класи, в яких спільно брали участь місцеві діти та гості з України.

Відділ надалі організовуватиме для них наступні зустрічі. ■

Сторінку підготував
Григорій СПОДАРИК
Усі фото автора статті

Діти з України

Діти з пункту навчання української мови в Банях-Мазурських

Учні з пункту навчання української мови у школі № 7 в Гіжицьку

Відійшли...

Даркові Павлице На прощання

Дарку

Як зелено над Затилом й Кривом
Вислок щебетить, зозулі кувають
Гори Бескидів цвітуть біленько
А Ти помандрував на Попови Верхи раненько

Дарку

У відкрите небо йдеш
Ти вже в огородах Вавилону
А ми чуємо звук тривожного дзвону
Там в Україні горе
Скажи Господу що рашисти роблять
Може він заснав?

Дарку

Иди на ті щасливі
Небесні Затиля та Криву
Сядь з Рідними
Палить ватру, співайте
І на нас чекайте
І нас виглядайте
Долучиме до Вас недовго
Але ще не зараз

До побачиння
Дарку
До позарани
Вічная Тобі пам'ять!

Олександр Маслей

Прощання з
Анною Борис
(1943–2022)

Анна Борис, в ліцеї Сосницька, народилась 1943 року у селі Стубенко Перемиського повіту. В 1945 році помер її батько. А вже в 1947 році в результаті акції «Вісла» з мамою опинилась у Гіжицькому повіті на Мазурах. Після закінчення початкової школи в Гіжицьку в 1957-му почала вчитись у Педагогічному ліцеї № 2 в Бартошицях. Там в 1962-му отримала атестат зрілості.

Свою першу роботу після ліцею розпочала в початковій школі в Стасвінах, де працювала до 1967 року. Того року одружилася і з чоловіком переїхала на проживання до Гіжицька. Там вона працювала в Початковій школі № 4. На пенсію, після 30 років роботи, вийшла в 1992-му.

Анна – талановита, творча та працьовита вчителька. За час професійної діяльності вона вдосконалювала свою майстерність. Спершу закінчила Педагогічний коледж в Елці за спеціальністю практичні та технічні заняття (1967), а потім здобула ступінь магістра ранньої освіти у Вищій педагогічній школі в Ольштині (1983).

Працюючи з дітьми, досягала гарних результатів у навчанні та вихованні, подобалася колегам, учням, здобула повагу батьків. Викладала різні предмети, а за можливості – рідну мову. Вона також проводила численні позакласні заходи. Любила дітей молодшого шкільного віку і радо працювала з ними. Анна відзначалася сумлінністю в роботі. Її неодноразово преміювали та відзначали різними нагородами.

Анна мала лагідний характер, була зичливою та приємною у спілкуванні з колегами, і тому вона всім була до душі. 12 квітня 2022 року закінчилося працююче земне життя нашої товаришки. Нам сумно, що вже ніколи не зустрінемося з нею на цьому світі. Анна житиме в нашій пам'яті до кінця наших днів.

Однокласники з колишнього Бартошицького педліцею № 2 разом з вихователькою, випуск 1962

ПРОГРАМА СВЯТКУВАНЬ празника Вознесення Христового 28-29 травня 2022 року в селі Улюч на Сяніччині

Ласкаво запрошуємо всіх, кому дорога пам'ять про рідне село Улюч, на урочисті Богослужіння празника Вознесення ГНІХ.

Субота 28 травня:

14⁰⁰ – молебень біля каплички в неіснуючому селі Грушівка,

15⁰⁰ – молебень і панахида на місці неіснуючої парафіяльної церкви св. Миколая в Улючі, а згодом зустріч біля ватри над Сяном.

Неділя 29 травня:

10⁰⁰ – Служба Божа в церкві Вознесення Христового на горі Дубник в Улючі.

Від оргкомітету:

Ярослав Холявка, Данута Снівак, Іреней Яворницький

54 Дитячий фестиваль української культури 21–22 травня 2022

Театр ім. Александра Севрука в Ельблонзі
«Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu»,
вулиця Театральна 11

21 травня

10.00 Концерт 54-го Дитячого фестивалю української культури – презентація дитячих ансамблів

17.30 Концерт «АРТИСТИ – ДІТЯМ»

22 травня

10.30 Гала-концерт 54-го Дитячого фестивалю української культури

Дирекція, учителі й учні Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Гурові- Ілавецькому

сердечно запрошують молодь на

ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

28 травня 2022 року об 11:00

Забезпечуємо цікаві заняття

та безкоштовне перебування!

Більше інформації на: www.szkolazdumka.pl

XLVII ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ДИТЯЧИХ АНСАМБЛІВ КОШАЛІН-2022

відбудеться

11-12 червня 2022 року (субота, неділя)
в Балтійському драматичному театрі у Кошаліні
на Театральній площі 1 (Плас Teatralny 1)

Управа відділу ОУП у Кошаліні

СПРОСТУВАННЯ

У 19 номері газети в статті, присвяченій бл.п. Божені Зінкевич-Томанек у спогаді Оксани Баранівської замість Божена повинно бути **пані докторка Божена Зінкевич-Томанек**. За зміну перепрошуємо.

Редакція

З сумом повідомляємо,
що українська громада у Польщі
втратила свого визначного члена, патріота України

д-ра інж. Дарія-Олеса Павліщи

Протягом 20 років він був війтом гміни Громадка, яка стала однією з 10 найкращих громад у Польщі, а також науковим співпрацівником Західноукраїнського національного економічного університету. Багато років був лідером української громади в Громадці, Модлі та всій Нижній Сілезії як член УСКТ, а після – ОУП, активно допомагав українським школам. Завжди допомагав Україні та всім, хто цієї підтримки потребував. Його останні слова «Вірю, що Україна переможе» є дороговказом для нас усіх, хто працює для того, щоб ця віра здійснилася.

Всім, кого ця смерть сповнила болем та смутком, передаємо щирі слова співчуття та розради. Віримо, що добро, якого він так багато чинив, залишиться з ним назавжди.

Головна управа ОУП

Маємо честь радіти і сердечно привітати

пані Маргариту Давидюк
з присвоєнням їй наукового звання
доктора мистецтва.

Пані Маргарита – відома перемиська іконописиця. Її витвори, що ллються з глибини душі, прикрашають не тільки святині, але й приватні домівки. А стиль іконописання п. Маргарити став взірцем для наступних поколінь, які, одухотворені, ідуть тією ж самою таємною стежкою цього специфічного мистецтва.

Пані Маргарито, бажаємо Вам дальшої наснаги у творчості, яка примножує сакральне мистецтво східних церков.

Олександр Колянчук з родиною
і перемиська громада українців

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuchenko, redaktorzy – Igor Szczurba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemysł), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, prenumerata, reklama – Lesia Korostalewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: <http://ukraincy.org.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. **Nakład** 2300 egz.

Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają точку zoru autorów i nie mogą być uosoblowane oficjalną pozycją Ministra wewnętrznych spraw ta administracji.

